

CRÒNICA

José Celma Prieto, in memoriam

Ramon Miravall
historiador

Ben poques vegades he escrit quant a un familiar traspassat, i més sabent que haver-ho de fer costa, emocionalment, per més que la direcció de l'hebdomadari m'ho ha demanat. Penseu, amb raó, que en tinc una llarga coneixença personal i que m'hi ha unit una relació cordial, de confiança, per més que suposareu les distàncies existents en les sengles maneres de pensar i de fer. D'entrada us diré que en sabia mitjançant la més pròxima família meva i àdhuc de la seva: crec d'haver-ne pres consciència a les acaballes de la dècada del 1950, pressionat telefònicament quan estava treballant a *Ràdio Tortosa* i detingut a les 2 de la tarda a la comissaria de la "policia secreta" franquista, pel seu cap amb un auxiliar digne de la Gestapo on, en havent plantat cara, imprudentment, a la petulància dels interrogadors i en havent estat tancat a la presó en el memorable dia del meu sant, el 31 d'agost, mentre que a casa la família m'esperava per a dinar, sense saber on era i que ningú no en donava raó fins a quarts de sis de la tarda que vaig arribar a casa. Dialècticament vaig desfer l'acusació de mentides i embolics policials entorn als fets socials i polítics esdevinguts al Club de Rem Tortosa. Quan em van fer marxar, amb una experiència que mai no oblidaré, encara no m'ho podia creure i no m'explicava com me n'havia pogut sortir en bé, víctima de tanta agressivitat i manca de respecte i d'ètica. L'enfrontament, malgrat tot, em féu palesa la indirecta importància i influència política de Josep Celma, a qui encara no coneixia però que sense saber-ne res m'havia constituït un ajut psicològicament i políticament impensable i del tot impensable.

Fotografia d'arxiu el dia de la inauguració dels Jardins del Príncep, l'any 1991 a Tortosa, a l'esquerra de l'ara rei Felip VI, apareix José Celma i la seua esposa. / SETMANARI L'EBRE

Tot i estar present en el nostre record, però, ens vàrem conèixer al cap d'uns anys, just en l'avinentosa d'anar a felicitar el sant a son pare, l'oncle Baptista, on coincidirem al seu pis de la plaça de la Casa de la Ciutat, en un ambient familiarment festiu: ens coneguèrem, xerràrem... res de l'altre món malgrat que se'm palesà la manca de coincidència en els sengles criteris sobre les coses, però també que era l'inici d'una cordial relació que en el futur mantinguérem. Ocasionalment ens retrobàrem en totes les seves vingudes a Tortosa puix que la relació amb els seus pares i amb els seus germans Joan, Paco i Manuel sempre foren ben cordials. Res de l'altre món per més que les tingudes amb ell, sempre respectuoses, foren persistents perquè venia també a visitar son oncle Andreu Celma i, el temps passant, cresqueren en cordialitat i en consideracions personals, com cal que sigui.

Res no dic de nou en admetre que era una persona ben especial, en comparança amb les que jo acostu-

"L'intervencionisme i la llarguesa el portava a ésser una persona per tothom coneguda i valorada, potser que entesa com a paral·lela a la vida municipal i amb el segell de la monàrquica espanyola"

mava a relacionar-me, puix que vivia en un món molt diferent i àdhuc discrepant al meu en ben determinats caires, per més que "la gent, parlant s'entén" sempre que s'hi posi la comprensió i la bona fe adient. Ben lluny restaven els seus i els meus conceptes sobre la vida, per bé que tot plegat no era cap obstacle per entendre'ns, i tanmateix els objectius personals, les aspiracions i els criteris socials i polítics. Per la meua part res no n'havia de fer dels fets de la seva vida pretèrita, o ell de la meua, puix que el present s'imposava sobre ambdues i era ben altre per bé que coincidíem en un fer essencial que ens unia: l'esforç portat a ultrança, per assolir els sengles objectius de les nostres vides, ell en funció dels negocis i jo de saber en l'ordre immaterial o intel·lectual, els

quals ens havien menat devers unes realitats humanes ben diferents. Ell, però, just trobava la nostra coincidència en els respectius esforços personals, en la voluntat posada i en la superació d'obstacles i en l'encert per assolir els respectius objectius, sempre fressant boirosos camins de traç tortuós i d'incerts èxits, sovint entre boires baixes que els vents arremolaven o desplaçaven.

En els anys de la nostra relació, altrament, ell obria una nova etapa de la seva vida: el retrobament de la família, de la recòndita i somnolenta pàtria, de la ciutat heroicament ressorgida sobre les runes de la guerra, i conreava novelles relacions i coneixences així com determinava, francament i lliure, la reconciliació amb la seva inoblidable terra perduda, sempre rela-

"Res no dic de nou en admetre que era una persona ben especial, en comparança amb les que jo acostumava a relacionar-me"

cionant-ho amb l'essència potent de l'etèria terra de temps adoptada i, de manera espectacular, portava a Tortosa el ple de la simbologia que secularment definia l'imperi o domini espanyol sobre la terra catalana: desfílades militars, la monarquia borbònica, la simbologia espanyola, l'aixecament de monuments commemoratius o de memòria... amb una generosa voluntat de mecenatge que el portava ben lluny amb els fets i amb els ajuts econòmics a particulars i als municipis, a ciutadans que li demanaven i amb els quals es mostrava atent i no mirava prim. L'intervencionisme i la llarguesa el portava a ésser una persona per tothom coneguda i valorada, potser que entesa com a paral·lela a la vida municipal i amb el segell de la monàrquica espanyola.

Ben personalment penso que de tot plegat en resultà un guany en la seva humanitat i en el seu tracte, sobretot d'ençà de veure's afectat per l'anorreadora malaltia, llarga en el temps i agreujada per la solitud en el viure de cada dia i, doncs, el seu tracte s'havia fet més humà i més planer, de manera que en les vegades que ens vàrem trobar se'ns palesava una mútua admiració derivada de l'esforç i la intensitat de les nostres vides respectives, ell com home d'empresa i jo com universitari i intel·lectual o idealista, tots dos des d'una llibertat interna i seguint a ultrança uns camins diametralment diferents.

Tant de bo que Déu l'hagi perdonat i que li valgui tot allò que de bo va fer per bé. ■